

NİYET

Namazda niyet

Soru: Namazda niyeti kalble mi yapmalı yoksa dille mi?

CEVAP

Namaza başlarken niyetin nasıl olması gerektiği hakkında kitaplardaki bilgiler kısaca şöyledir:

Niyetin yeri kalbdır. Dille de söylenmesi iyidir. Dille söylenmezse bir şey gerekmez. (El Kâfi, Fetava-i Hindiyye)

Peygamber efendimizin namaza başlarken dille niyet ettiği bildirilmemiştir. Sahabe ve Tabiin'den de böyle bir şey bildirilmemiştir. **Hilye**'de dört mezhep imamından da, dille niyet edilebilir diye bir şey bildirilmemiştir. Niyeti dille yapmanın bid'at olduğunu bildiren âlimler vardır. Fetih sahibi bunu nakletmiştir. **Hilye**'de de, (Belki en uygunu, kalbi toparlamak için dille söylemek bid'at-i hasene olur) demiştir. (Redd-ül-muhtar)

Hanefi'de namaza dille niyet bid'attir, ancak vesveseden kurtulmak için caiz görülmüştür. (Mezahib-i erbea)

İmam-ı a'zam hazretlerinin fetvalarını bildiren **El-ihiyar** kitabında, (Niyet, o namazın hangi namaz olduğunu kalben bilmektir. Bu işte dille söylemeye itibar edilmez) buyuruluyor.

Dürer ve gurer'de, (Hidaye'de bildirildiğine göre: Niyet, kalb ile hangi namazı kıldığını bilmektir. Dille söylemeye itibar edilmez. Kalbin hazır olması için dille de söylenmesi müstehabdır, iyi olur) buyuruluyor.

Halebi'de (Niyet kalbedir, dille de söylenmesi müstehabdır. Kalben niyet edip de, dille söylenmese mahzuru olmaz) buyuruluyor.

İslam âlimlerinin göz bebeği olan İmam-ı Rabbani hazretleri, Kâbil müftüsüne yazdığı bir mektubunda buyuruyor ki:

Âlimler, namaza başlarken, kalble niyet etmekle beraber, ağızla da söylemek müstehab olur demiştir. Halbuki, **Resûlüllah** efendimizin, Eshab-ı kiramın ve Tâbiin-i izâmın sözle niyet ettikleri, zayıf bir haberle dahi bildirilmemiştir. Ağızla niyet etmek bid'attir. Buna bid'at-i hasene diyorlar. Hâlbuki bu bid'at, yalnız sünneti yok etmekle kalmıyor, farzı da yok ediyor. Çünkü çok kimse, yalnız ağızla niyet ederek kalble niyet etmiyor. **Resûlüllah**'ın sünnetine bir şey katmamalı ve Onun Eshab-ı kiramına uymalıdır. (1/186)

İbni Âbidin hazretleri buyuruyor ki:

Niyet, yalnız kalble olur. Yalnız sözle niyet etmek bid'attir. Kalble niyet edenin, şüpheden, vesveseden kurtulmak için, sözle de niyet etmesi caizdir.

Niyet, kalble olur. Yalnız söylemekle niyet edilmiş olmaz. Kalble birlikte olmak şartıyla söyleyerek niyet etmek caiz olur da denildi. Kalble niyet, sözle niyete benzemezse, kalbdeki niyete

bakılır. İbadetlerde niyetin sözle yapılacağını bildiren hiçbir **hadis-i şerif** ve haber mevcut değildir. Dört mezhebin imamları da bildirmemiştir. (İslam Ahlakı)

İbadetlere başlarken, yalnız ağızla söylemeye niyet denmez. Kalble niyet edilmezse, dört mezhepte de namaz sahih olmaz. **Resûlüllah**ın ve Eshab-ı kiramın ve Tâbiinin ve hatta dört imamın ağızla niyet ettikleri işitilmemiştir. **Hanefi**'de, abdest alırken yüzü yıkarken, kalble niyet etmek sünnettir. [Ağızla da niyet etmek, sünnettir, müstehabdır ve bid'attir denildiği **İbni Âbidin**'de yazılıdır. Sünnettir veya bid'attir denilen bir şeyi yapmamak lazım olduğu, Berika, **Hadika** ve **İbni Âbidin**'de bildirilmektedir. Bunun için ağızla niyet etmemelidir.]

Sözün özü şudur ki, niyetin yeri kalbdır. Kalble niyet edenin, şüpheden kurtulmak için, sözle de niyet etmesi caizdir.

Mezhep taklidinde niyet

Soru: Maliki mezhebini taklit eden kişi namaza başlarken kalble mi niyet etmeli, yoksa dille de söylemeli mi?

CEVAP

Dört mezhepte de niyet kalble olur. Kalble niyet etmeyi beceremeyenin, dille de söylemesi caizdir.

Ne zaman niyet edilir?

Soru: Namaza başlarken niyet, eller kulaklara kaldırılırken mi yapılır?

CEVAP

O zaman da yapılır, eller kulaklara kadar kaldırılıp Allahü ekber demeden önce de yapılır.

Akşam namazının farzına birkaç niyet

Soru: Akşam namazının farzını yalnız veya cemaatle kılarken, tehıyyet-ül-mescid namazına da niyet edilebilir mi?

CEVAP

İbni Âbidîn "rahmetullahi teâlâ aleyh", (**Tehıyyetülmescid**) namazını anlatırken buyuruyor ki, (Öğlenin farzına dururken, hem farz, hem de sünneti olarak iki niyet yapılırsa, iki imama göre, yalnız farz kılınmış olur. İmâm-ı Muhammede göre ise, o namaz kabul olmaz. Çünkü, farz ile sünnet ayrı cinsten iki namazdırlar. [Bir namaz vaktinde, kılınan namazlar, ya vaktin farzıdır. Yahut bu farzdan başka, herhangi bir namazdır. Vaktin sünnetleri ve kaza namazları bu ikinci cinstendir. Hâlbuki, kaza namazı ile sünnet, aynı cinsten oldukları için, tek bir namaz iki niyet ile kılınır.] İki imama göre, kuvvetli olanı kılınmış olur. Hâlbuki, camiye girince kılınan herhangi bir namaz, tehıyyetülmescid yerine de geçtiği için, farz kılarken tehıyye-tül mescid olarak da, ayrıca niyet etmek, imâm-ı Muhammede göre de câiz olur. Yalnız farza niyet edince de, bu iki namaz birlikte kılınmış olur). Vaktin farzı ile sünnet, başka namaz iseler de, sünnet, farzdan başka kılınan namaz demek olduğu için, sünnetin kazaya benzerliği tehıyyetülmescid namazının farza benzerliği gibidir.

Vakit, kible ve niyet

Soru: Namaza niyet ederken, kible yönünü ve vaktin girdiğini düşünmeli midir?

CEVAP

Kibleye döndüğümüzü biliyorsak mesele yok. Yani seccadeyi başka tarafa sermiş olsalar, böyle serilmeyecekti diyebiliyorsak kibleye dönmüş sayılırız. Vaktin girdiğini de bilmek gerekir.

Niyette kalbe itibar edilir

Soru: Öğle namazını kılarken, ikinci namazına diye niyet edilse namaz sahih olur mu?

CEVAP

Hangi namazı kıldığını bilmek ve ona göre niyet etmek farzdır. Öğle namazını kılarken ikinci namazına niyet edilirse namaz sahih olmaz. Niyet kalbe olur. Bir kimse, öğleyi kılmaya başlarken, kalbe öğlenin farzını kıldığını bilse, fakat dille ikinci dese kalbe itibar edilir, dile itibar edilmez. Böyle niyetle kılınan namaz sahih olur.

Niyet etmenin önemi

Soru: Deniyor ki:

“Gün, imsak vaktinden sonra başlar. Onun için imsak vaktinden önce oruca niyet ederken, yarınki oruca diye niyet edilir. İmsak vakti geçince niyet ederken bugünkü oruca diye niyet edilir. Bu bakımdan bir kimse imsak vaktinden önce, önümüzdeki günü kastederek bugünkü oruca diye niyet etse, niyeti sahih olmaz. Hatta imsak vaktinden sonra oruca diye niyet etse hangi günü kast ettiğini bildirmediği için orucu yine sahih olmaz. Bunun gibi, bir kimse öğle namazını kılarken, bugünkü öğle demezse, sadece öğle namazına diye niyet etse hangi günkü öğleyi kıldığını bildirmediği için namazı sahih olmaz.”

Bu denilenler doğru mu? Bir kimse, imsak vaktinden önce veya sonra oruca diye niyet etse bugünkü veya yarınki demese orucu sahih olmaz mı? Öğleyi veya başka vakti kılarken bugünkü diye belirtmezse niyeti sahih olmaz mı?

CEVAP

Günün tarifi doğru, diğerleri hep yanlıştır. Fıkıh kitaplarında açıklanıyor. Oruca demekle, niyet sahih olmuş olur. Çünkü o orucun ramazan orucu olduğunu biliyor, hangi gün tutacağını da biliyor. Onun için, yanlışlıkla bugün diyeceğine yarın dese veya gece niyet ederken, yarın demesi gerekirken bugün dese yine orucu sahih olur.

Hiçbir namazda, bugünkü demek şart değildir. Çünkü bugünkü namazı kıldığını bilmektedir. Bugünkü demese de niyeti sahihtir.

Bir kimse, öğle vakti, öğle namazına niyet ederken, diliyle, bugünkü ikinci namazına diye niyet etse, kalbiyle de öğle olduğunu bilse, öğleyi kılmaya niyet etse, öğle için niyet etmiş sayılır, dille söylediğine itibar edilmez. Tersine, öğleyi kılmaya başlarken, ikinci zannetse; fakat diliyle de bugünkü öğleye diye niyet etse, namazı sahih olmaz. Kalben yaptığı geçerlidir.

Bunun gibi namaz kılarken kibleye dönmek, kıblenin Kâbe olduğunu bilmek şarttır. Ancak namaza niyet ederken bunları söylemek şart değildir. Yani döndüm kibleye, kiblem Kâbe demek şart

değildir. Çünkü Müslüman kiblesinin Kâbe olduğunu bilir. Seccadesi Kibleye doğru değilse düzeltir. Hiç araştırmadan durursa Kibleye isabet etse bile namazı sahih olmaz. Kibleye döndüğünü söylemesi gerekmez. Demek ki bugünkü oruca, bugünkü öğleyi kılmaya, döndüm kibleye demek şart değildir. (Redd-ül-muhtar, Dürer ve gurer)

Ağızla niyet

Soru: İlmihal'de, namazda niyet bahsinde, (**Resûlüllah**ın, Eshab-ı kiramın, Tabiinin, hatta dört imamın ağızla niyet ettikleri işitilmemiştir) dendiği halde, **Şafii**'de ve **Hanbeli**'de, ağızla niyet etmenin sünnet olduğu da bildiriliyor. İmam-ı **Şafii** ve İmam-ı Ahmed bin Hanbel de ağızla niyet etmediğine göre, bu iki mezhepte, ağızla niyet etmek nasıl sünnet oluyor?

CEVAP

Bu, o iki mezhepte müctehid olan âlimlerin tercih edilen kavlidir. Herkes mezhebinin tercih edilen kavline uymalıdır.

Birkaç niyetle namaz

Soru: Bir namazı kılarken, iki veya daha fazla niyet edilebilen durumlar hangileridir?

CEVAP

Caiz olan ve olmayan niyetler vardır.

Caiz olmayan niyetler şunlardır: Bir kimse, vaktin farzını kılarken, vaktin sünnetine de niyet edemez. Ederse, sadece farz kılınmış olur, sünnet kılınmış olmaz. Vaktin sünnetini veya farzını kılarken, adak namaza da niyet edilmez.

Caiz olan niyetler şunlardır: Vaktin sünneti kılınırken, kazaya kalmış bir farza niyet edilebilir. Camiye girilince vaktin sünnetiyle, Tehiyet-ül-mescid namazına da niyet edilebilir. Yeni abdest almışsa, Sübha namazına da niyet edilebilir. Bu namazlar kuşluk vaktinde kılınıyorsa, Kuşluk namazına da niyet edilebilir. Sefere çıkılıyorsa Tehiyet-ül-menzil namazına da niyet edilebilir. Bunların hepsine birden aynı anda niyet edilir. Bunların hiçbirine niyet edilmese de, yine bu namazların sevabına kavuşur, fakat niyet edilince, ayrıca niyet sevabı da hâsıl olur. (İslam Ahlâkı)

Namazda çok niyet

Soru: İslam Fıkhı Ansiklopedisi'nde, bir namaz kılarken birçok nâfileye niyet edilebileceği yazılmış. Böyle bir şey mümkün müdür?

CEVAP

Evet, o ansiklopedinin, (**Nâfile namazda birden çok maksat**) başlığı altında deniyor ki:

Kuşluk vaktinde, abdest alan biri, iki rekât abdeste şükür namazına, aynı anda kuşluk namazına niyet etse, ikisini birden kılmış olur mu? Fıkıh kitaplarındaki ifadelerle göre, niyet edilmiş olması hâlinde, bir nâfile namaz, birden çok nâfile namaz yerine geçebilir. **Nur-ül-izah** şerhinde, mescidi selâmlama namazı (**tehiyyat-ül-mescid**) kılacağı bir farz namazla, hattâ Zeylânî ve Kâsânî'nin bildirdiğine göre, herhangi bir namazla yerine getirilmiş olur. (58 Tahtavi 320; Molla Hüsrev, **Dürer** I/116 (Şernblâlî hâşiyesi); **Nemenkânî** I/146) Tahtâvî Miskât şerhinden naklen, (Abdest aldıktan sonra, bir farz kılmış olsa, bununla abdest şükürü namazı da, yerine getirilmiş olur)

der. (59 Tahtavî 321; M. Zihni Efendi 404) Nâfilenin yerine geçecek namazın farz olması da şart değildir. (Dürer hâşiyesi) I/79; Âbidin N/18-19 İbni Nüceym de niyet bahsini işlerken, (İki nafileyeye birden niyet edilirse, ikisi birden ödenmiş olur) der. (60 b) (İslam Fıkı Ansiklopedisi)

Namazda niyet

Soru: Namaz kılariken edilen niyet geçerli olur mu? Mesela oruç tutmaya veya seferi yahut mukim olmaya niyet edilse, geçerli olur mu?

CEVAP

Evet, geçerli olur. Niyet zaten kalble olur.

Namazda niyetin yeri kalbdır

Soru: Namazda niyeti kalb ile mi yapmalı yoksa dil ile mi?

CEVAP

Namaza başlarken, niyeti dil ile de söylemek hakkında kitaplardaki bilgiler kısaca şöyledir:

Niyetin yeri kalbdır. Dil ile de söylenmesi iyidir. Dil ile söylenmezse bir şey gerekmez. (El Kâfi, Fetava-i Hindiyye)

Peygamber efendimizin namaza başlarken dil ile niyet ettiği bildirilmemiştir. Sahabe ve tabiinden de böyle bir şey bildirilmemiştir. Hilye’de dört mezhep imamından da dil ile niyet edilebilir haberi bildirilmemiştir. Niyeti dil ile yapmanın bid’at olduğunu bildiren âlimler vardır. Fetih sahibi bunu nakletmiştir. Hilye’de de, (Belki en uygunu, kalbi toparlamak için dil ile söylemek bid’at-i hasene olur) demiştir. (Redd-ül-muhtar)

Hanefi’de namaza dil ile niyet bid’attır, vesveseden kurtulmak için caiz görülmüştür. (Mezahib-i erbea)

İmam-ı a’zam hazretlerinin fetvalarını bildiren El-ihiyar kitabında, (Niyet, o namazın hangi namaz olduğunu kalben bilmektir. Bu işte dil ile söylemeye itibar yoktur) buyuruluyor.

Dürer ve gurer’de, (Hidaye’de bildirildiğine göre. Niyet kalb ile, hangi namazı kıldığını bilmektir. Dil ile söylemeye itibar edilmez. Kalbin hazır olması için dil ile de söylenmesi müstehaptır, iyi olur) buyuruluyor.

Halebi’de (Niyet kalb ile, dil ile de söylenmesi müstehaptır. Kalben niyet edip de, dil ile söylenmese mahzuru yoktur) buyuruluyor.

İslam âlimlerinin göz bebeği olan İmam-ı Rabbani hazretleri, Kâbil müftüsüne yazdığı 186. Mektubunda buyuruyor ki:

(Âlimler, namazda, kalb ile niyet etmekle beraber, ağız ile de söylemek müstehap olur demiştir. Halbuki, **Resûlullah** efendimizin, Eshab-ı kiramın ve Tâbiin-i ızâmın söz ile niyet ettikleri, zayıf bir haber ile dahi, bildirilmemiştir. Ağız ile niyet etmek bid’attır. Bu bid’ate hasene diyorlar. Halbuki, bu bid’at, yalnız sünneti yok etmekle kalmıyor, farzı da yok ediyor. Çünkü çok kimse, yalnız ağızla niyet ederek kalb ile niyet etmiyor. **Resûlullah**ın sünnetine bir şey katmamalı ve Onun Eshab-ı kiramına uymalıdır.) [c.1, m.186]

[İbni Âbidin buyuruyor ki: Niyet, yalnız kalb ile olur. Yalnız söz ile niyet etmek bid'attir. Kalb ile niyet edenin, şüpheden, vesveseden kurtulmak için, söz ile de niyet etmesi caizdir.]

Niyet, kalb ile olur. Yalnız söylemek ile niyet edilmiş olmaz. Kalb ile birlikte olmak şartı ile söyleyerek niyet etmek caiz olur da denildi. Kalb ile niyet, söz ile niyete benzemezse, kalbdeki niyete bakılır. İbadetlerde niyetin söz ile yapılacağını bildiren hiçbir **hadis-i şerif** ve haber mevcut değildir. Dört mezhebin imamları da bildirmemiştir. (İslam Ahlakı)

İbadetler yapılırken, yalnız ağız ile söylemeye niyet denmez. Kalb ile niyet edilmezse, dört mezhepte de namaz sahih olmaz. **Resûlüllah**ın ve Eshab-ı kiramin ve Tâbiinin ve hatta dört imamın ağız ile niyet ettikleri işitilmemiştir. **Hanefi**'de, abdest alırken yüzü yıkarken, kalb ile niyet etmek sünnettir. [Ağız ile de niyet etmek, sünnettir, müstehaptır ve bid'attir denildiği İbni Âbidin'de yazılıdır. Sünnettir veya bid'attir denilen bir şeyi yapmamak lazım olduğu, Berika, **Hadika** ve İbni Âbidin'de bildirilmektedir. Bunun için ağız ile niyet etmemelidir.]

Sözün özü şudur ki, niyetin yeri kalbdir. Kalb ile niyet edenin, şüpheden kurtulmak için, söz ile de niyet etmesi iyi olur.

Bir iş için birkaç niyet

Soru: Bir iş için birkaç niyet edilir mi? Mesela teheccüd kılan kaza ve sübha namazına da niyet eder mi?

CEVAP

Evet, iyi olur. Camide oturmak taattir. Caminin Allahü teâlânın evi olduğunu düşünerek giren, onu ziyarete de niyet ederse sevabı daha çok olur. Namaz kılmayı beklemek için, camide itikâf edip âhireti düşünmek için, vaaz dinlemek için de niyet ederse, her niyeti için ayrı sevaba kavuşur. Bunun gibi, bu kimse, sünnet olduğu için koku sürünür, şık giyinirse, camiye saygı için, camideki Müslümanları incitmemek için, temiz olmak, sıhhatli olmak için, İslam'ın vakarını, şerefini korumak için niyet edince, her niyeti için ayrı sevap kazanır.

İbni Âbidin hazretleri buyuruyor ki:

(Sünnet namazlar da nafilidir. Camiye girince, iki rekat namaz kılmak sünnettir. Buna Tehiyet-ül-mescid denir. Camiye girince, farz veya sünnet kılmak bunun yerine geçer. Başka namaz kılarken tehiyet-ül-mescid için de ayrıca niyet gerekmez.) [Redd-ül Muhtar s.710]

Sünnet kılarken kazaya da niyet edince kaza da sünnet de kılınmış olur. (Necat-ül müminin s.90)

Sünnet kılarken kazaya da niyet gerekir. (Ramiz-ül-mülk Trablus Fetva emini)

Tatarhaniyye'de, (Sünnet kılarken kazaya da niyet daha iyidir) deniyor. (Uyun-ül-besair s.103)

İlk veya son sünnet demeden hepsini farz diye niyet ederek kılanın namazı sahih olur. Çünkü, sünnete, farz diye niyet edilirse, sünnet sahih olur. İlk kıldığı farz, sonraki sünnet olur. (Fetava-i kübra)

Resûlüllah, beş vakit namazın sünnetlerini kılarken, yalnız, (Allah rızası için namaz kılmaya) derdi. Sünnet demezdi. Farzdan başka namaz kılınca sünnet de kılınmış olur. (Halebi-yi kebir)

İbni Âbidîn "rahmetullahi teâlâ aleyh", (Tehıyyetülmescid) namazını anlatırken buyuruyor ki, (Öğlenin farzına dururken, hem farz, hem de sünneti olarak iki niyet yapılırsa, iki imama göre, yalnız farz kılınmış olur. İmâm-ı Muhammede göre ise, o namaz kabul olmaz. Çünkü, farz ile sünnet ayrı cinsten iki namazdırlar. [Bir namaz vaktinde, kılınan namazlar, ya vaktin farzıdır. Yahut bu farzdan başka, herhangi bir namazdır. Vaktin sünnetleri ve kaza namazları bu ikinci cinstendir. Hâlbuki, kaza namazı ile sünnet, aynı cinsten oldukları için, tek bir namaz iki niyet ile kılınır.] İki imama göre, kuvvetli olanı kılınmış olur. Hâlbuki, camiye girince kılınan herhangi bir namaz, tehıyyetülmescid yerine de geçtiği için, farz kılarken tehıyye-tül mescid olarak da, ayrıca niyet etmek, imâm-ı Muhammede göre de câiz olur. Yalnız farza niyet edince de, bu iki namaz birlikte kılınmış olur). Vaktin farzı ile sünnet, başka namaz iseler de, sünnet, farzdan başka kılınan namaz demek olduğu için, sünnetin kazaya benzerliği tehıyyetülmescid namazının farza benzerliği gibidir.

Sünnet, farzdan başka kılınan namaz demek olduğu için, sünnetin kazaya benzerliği tehıyyat-ül-mescid namazının farza benzerliği gibidir. Yani, sünnet kılarken vaktin farzına niyet edilmez ama, kazaya kalmış bir namaza veya başka bir nafıleye de niyet edilebilir. (İslam Ahlakı, Tahtavi)

Sünnet yerine kaza kılan, sünneti terk etmiş olmaz. Vaktin farzını kılarken, sünnete de niyet edilirse, sünnet sahih olmaz. Fakat, kaza kılarken sünnete de niyet etmek sahih olur. (Eşbah)

Nafıle kılmak isteyen, önce namaz kılmayı adamalı, sonra, nafıle yerine, bu adak namazı kılmalı. Sünnet namazları adadıktan sonra kılan, bu sünnetleri kılmış olur. (Dürr-ül Muhtar s.458)

Nezr edilen namazı kılmak vacip olduğu için, vacip sevabı hasıl olur. Sünnet yerine, nezr olunan namaz kılınca, sünnet de kılınmış olur. (Redd-ül Muhtar)

Sünnetleri önceden nezr edip de, nezir olarak kılmak daha iyidir. (Halebi, Merakıl-felah)

Öğle sünnetini kılmadan önce (4 rekat namaz kılmak nezrim olsun) dense, sonra nezir olarak kılınca, hem vacip sevabı kazanır, hem de öğle namazının sünneti kılınmış olur. Kulun, kendine vacip ettiği namazı kılmaması ile, sünnet terk edilmiş olmayınca, farz olan namazı kılınca, sünnet elbette terk edilmiş olmaz. Hem kaza kılınmış olur, hem de sünnet kılınmış olur.

Bir namazda iki üç niyet

Soru: Kazası olan bir kimse, sünnetleri kılarken sadece kazaya niyet etse, sünnete niyet etmese, yine sünnet kılınmış olur mu? Eğer **cevap** evet ise, o zaman niyet etmenin faydası ne oluyor?

CEVAP

Peygamber efendimiz, farzlardan önce veya sonra nafıle namaz kıları. Allah rızası için namaza diye niyet ederdi. **Peygamber efendimiz**, farzlardan önce veya sonra nafıle namaz kıldığı için bize bu namazları kılmak sünnet olmuştur. Yani farzlar ile beraber kılınan sünnetlerin hepsi nafıledir. Sünnet diye niyet etmek şart değildir, nafıle dense de, Allah rızası için namaza... dense de olur.

Şimdi biz, farzın yanında nafıle veya kaza namazı kılsak yine o sünneti işlemiş oluyoruz. Gece teheccüd namazı için kalkıp iki rekat nafıle namaz kılsak, sonra baksak ki, sabah namazının vakti girmiş, artık sünnet kılamayız, kıldığımız iki rekat nafıle sünnet yerine geçer. (Eşbâh)

Sünneti de kılmaya diye niyet edince, niyetin sevabını da alıyoruz. Yeni abdest alınca mesela öğlenin sünnetini kılmaya başlarken, hem abdest için şükür namazına, camide kılıyorsak, hem de tehiyyet-ül-mescid namazına, kazamız varsa hem de kaza namazına ve vaktin sünnetine diye niyet etmemiz iyi olur. Böylece sevaplar fazlalaşır. Burada sadece vaktin sünneti ile vaktin farzına aynı anda niyet etmek caiz olmaz.

İbni Âbidîn "rahmetullahi teâlâ aleyh", (Tehiyyetül-mescid) namazını anlatırken buyuruyor ki, (Öğlenin farzına dururken, hem farz, hem de sünneti olarak iki niyet yapılırsa, iki imama göre, yalnız farz kılınmış olur. **İmâm-ı Muhammede** göre ise, o namaz kabul olmaz. Çünkü, farz ile sünnet ayrı cinsten iki namazdırlar. [Bir namaz vaktinde, kılınan namazlar, ya vaktin farzıdır. Yahut bu farzdan başka, herhangi bir namazdır. Vaktin sünnetleri ve kaza namazları bu ikinci cinstendir. Hâlbuki, kaza namazı ile sünnet, aynı cinsten oldukları için, tek bir namaz iki niyet ile kılınır.] **İki imama** göre, kuvvetli olanı kılınmış olur. Hâlbuki, camiye girince kılınan herhangi bir namaz, tehiyyetül-mescid yerine de geçtiği için, farz kılarken tehiyye-tül mescid olarak da, ayrıca niyet etmek, **imâm-ı Muhammede** göre de câiz olur. Yalnız farza niyet edince de, bu iki namaz birlikte kılınmış olur). Vaktin farzı ile sünnet, başka namaz iseler de, sünnet, farzdan başka kılınan namaz demek olduğu için, sünnetin kazaya benzerliği tehiyyetül-mescid namazının farza benzerliği gibidir.

Kaza namazı ile sünnet, vaktin farzından başka bir namaz olduğu için, tek bir namaz iki niyet ile kılınır.

Soru: Bir takvim yaprağında, (Kaza ile sünnete birlikte niyet edilmez) diyor. Doğru mudur?

CEVAP

Fıkıh kitaplarında (Vaktin farzı ile vaktin sünnetine birlikte niyet edilmez. Niyet edilirse farz kılınmış olur, sünnet sahih olmaz) diyor. Ama kaza namazı ile vaktin sünnetine niyet edilir. Hatta kaza namazı ile sübha namazına, tehiyyet-ül-mescid namazına, kuşluk namazına, teheccüd namazına ve diğer nafîle namazlara niyet edilirse hem o nafîle kılınmış olur, hem de kaza namazı. Bazı cahil ve art niyetli kimseler, (Vaktin farzı ile vaktin sünnetine birlikte niyet edilmez) kaidesini kaza ile vaktin sünnetine de edilmez diye uydurup yalan söylüyorlar. Hiçbir din kitabında öyle bir şey yoktur. Kaza namazı ile vaktin sünneti dahil, her türlü nafîle namaza niyet etmek sahihtir.

Bir namazda birkaç niyet

Soru: Yeni abdest aldıktan sonra camiye girip imama uyararak vaktin farzını kılarken, Sübha namazına da niyet edilebilir mi?

CEVAP

İbni Âbidîn "rahmetullahi teâlâ aleyh", (Tehiyyetül-mescid) namazını anlatırken buyuruyor ki, (Öğlenin farzına dururken, hem farz, hem de sünneti olarak iki niyet yapılırsa, iki imama göre, yalnız farz kılınmış olur. İmâm-ı Muhammede göre ise, o namaz kabul olmaz. Çünkü, farz ile sünnet ayrı cinsten iki namazdırlar. [Bir namaz vaktinde, kılınan namazlar, ya vaktin farzıdır. Yahut bu farzdan başka, herhangi bir namazdır. Vaktin sünnetleri ve kaza namazları bu ikinci cinstendir. Hâlbuki, kaza namazı ile sünnet, aynı cinsten oldukları için, tek bir namaz iki niyet ile kılınır.] **İki imama** göre, kuvvetli olanı kılınmış olur. Hâlbuki, camiye girince kılınan herhangi bir namaz, tehiyyetül-mescid yerine de geçtiği için, farz kılarken tehiyye-tül mescid olarak da, ayrıca niyet etmek, **imâm-ı**

Muhammede göre de câiz olur. Yalnız farza niyet edince de, bu iki namaz birlikte kılınmış olur). Vaktin farzı ile sünnet, başka namaz iseler de, sünnet, farzdan başka kılınan namaz demek olduğu için, sünnetin kazaya benzerliği tehıyyetül-mescid namazının farza benzerliği gibidir.

Vaktin sünnetini kılmaya başlarken, vaktin farzı hariç, kaza namazına, yeni abdest alınmışsa **Sübha namazına**, camideyse **tehıyyet-ül-mescid namazına**, sefere çıkılacaksa **tehıyyet-ül-menzil namazına** da niyet edilebilir. Vaktin farzıyla vaktin sünnetine birlikte niyet edilemez, edilirse yalnız farz kılınmış olur.

Niyet etmese de

Soru: Abdest alıp camiye giren, öğlenin sünnetine değil de, bir kaza namazına niyet etse, hem öğlenin sünnetini, hem sübha namazını, hem tehıyyet-ül-mescid namazını kılmış olur mu?

CEVAP

Evet, bunlara ayrıca niyet etmese de, hepsi kılınmış olur. Ama niyet edilirse ayrıca niyet sevabı da alınmış olur. Onun için sünneti kılarken, (İlk kazaya kalmış öğlenin farzını, vaktin sünnetini, sübha namazını ve tehıyyet-ül-mescid namazını kılmaya) diye niyet ederek kılmalı, böylece niyet sevabından da mahrum kalmamalı.

Farz, sünnet ve kaza namazı

Soru: İlmihal'de, (Farz namaz ile sünnet namaz birbirinden başka oldukları için, farzı kılarken, sünnete de niyet etmek caiz olmuyor. Yani sünnet sahih olmuyor. Kaza namazı ile sünnet namaz birbirlerinden başka olmadıkları için, kaza kılarken sünnete de niyet etmek sahih oluyor) deniyor. Kaza namazı ile sünnet namaz ne bakımdan aynıdır, vaktin farzını kılarken niye vaktin sünnetine de niyet edilmez?

CEVAP

Resûlullah efendimiz, farzlardan önce veya sonra, bazılarında hem önce hem sonra, nafile namaz kılmıştır. Farzın yanında bir namaz daha kıldığı için bize de sünnet olmuştur. Yani sünnet olan, farzdan başka ayrıca namaz kılmaktır. Hem vaktin farzına, hem vaktin sünnetine birlikte niyet edilemez. İkisi farklı namazlardır. Ayrı ayrı kılınır.

Nafile namazları için de, kaza namazları için de, belli bir vakit yoktur. Bundan dolayı, nafile olsun kaza olsun, bir vakitte farz namazdan başka herhangi bir namaz kılınınca, mesela sünnetleri kılarken, kazaya da niyet edilirse, sünnet de yerine gelmiş olur.

Hem ziyaret, hem ticaret

Soru: Bir koltuğa iki karpuz sığmaz dendiği gibi, bir iş için iki niyet etmek de böyle midir?

CEVAP

Niyet karpuz gibi değildir, iyi niyet ne kadar çoksa sevabı da o kadar çok olur. Mesela camiye giden kimse, aşağıdaki hususlara niyet ederse hepsi için ayrı sevab alır:

- 1- Caminin Allahü teâlânın sevdiği yer olduğunu düşünerek ziyaret maksadıyla gitmek,
- 2- Soğan sarımsak gibi pis kokuları giderip, sünnet olduğu için güzel koku sürünmek,

- 3- Camiye saygı için, temiz ve yeni elbiseyle gitmek,
- 4- Camide yanına oturan müslümanları incitmemek için, temiz giyinmek,
- 5- Müslüman pejmürde giyinmez diyerek, temiz ve düzgün giyinip İslam'ın vakarını, şerefini korumak,
- 6- Camiye gidince vaaz dinlerim diye niyet etmek,
- 7- Kur'an-ı kerim okunuyorsa dinleyip farz sevabı alırım diye niyet etmek,
- 8- Sağlıklı olmak için temiz giyinerek gitmek,
- 9- Camide cemaatle namaz kılıp daha çok sevab almak niyetiyle gitmek,
- 10- Namaza kalkıncaya kadar Allah'ın evi olan camide oturma sevabına kavuşmak niyetiyle gitmek,
- 11- Mümin kardeşlerimden bir şey öğrenirim diye gitmek,
- 12- İnsanlara emr-i maruf yapabilirim, bildiklerimi söylerim diye gitmek,
- 13- Camide ahireti düşünmek için, tefekkür için gitmek,
- 14- Caminin ihtiyaçları için sadaka toplanıyorsa, sadaka verebilirim diye niyet etmek,
- 15- Cenaze varsa namazını kılar, farz sevaba kavuşurum diye niyet etmek,
- 16- Hasta olan varsa öğrenip, hasta ziyaretine giderim diye niyet etmek,
- 17- Müslümanları görür, selam verip selam alarak, farz sevabı işlemek niyetiyle gitmek.

Daha bunlar gibi başka iyi niyet eden kimse, her niyeti için ayrı sevab alır.

Bir kimse, uzaktaki arkadaşını ziyaret etmek için giderken, şu malları orada ucuza alıp kendi şehrimde satarak kâr ederim diye düşünebilir. Yani hem ziyaret, hem ticaret yapmış olur, bir taşla iki kuş vurmuş olur. Bunun gibi mübarek günlerde oruç tutmak isteyen, kaza orucu borcu da varsa, kazaya niyet ederek tutarsa, hem kazasını ödemiş, hem de o mübarek günlerde oruç tutmuş olur.

Yine bunun gibi, gece teheccüt namazına kalkan kimse, eğer kaza namazı borcu varsa kaza namazı kılsa, hem teheccüte kalkmış sevabı alır, hem de bir kaza namazı borcu ödenmiş olur. Kuşluk namazı, sübha namazı, tehiyyet-ül menzil ve tehiyyet-ül mescid namazı da böyledir.

Bunların tek istisnası vardır. O günkü farz namazla o günkü sünnet namaza birlikte niyet edilmez. Yani öğlenin sünneti kılınırken o günkü öğlenin farzına da niyet edilmez; ama sünneti kılarken ilk kazaya kalmış bir namaza niyet edilir. **Peygamber efendimiz** de, (Farz namaz borcu olanın nafileri kabul olmaz) buyuruyor. Sünnetlerin de, farzlara bağlı nafile namaz olduğu fıkıh kitaplarında yazılıdır. (Gunye)

İki niyetli namaz

Soru: İbni Abidin'in, (Redd-ül muhtar) kitabının Cuma namazı bahsinde, (Cuma namazı sahih olursa, kılınan zuhr-i âhire niyet etmek, cumanın dört rekât sünneti yerine geçer. Çünkü güvenilen kavle göre, sünnetleri kılarken, sünnet diye niyet etmek şart değildir) deniyor. Burada, zuhr-i âhir kılınca, sünnet diye niyet edilmese de, cumanın son sünneti kılınmış oluyor. Buradan zuhr-i âhir

yani son öğle namazının farzını kılarken, vaktin son sünnetine de niyet edilebileceği, niyet edilmese de, sünnetin kılınmış olacağı anlaşılıyor mu?

CEVAP

Elbette öyledir. Büyük âlim İbni Abidin hazretleri yine buyuruyor ki:

(Camiye girince, iki rekât namaz kılmak sünnettir. Buna Tehiyyetül-mescid denir. Camiye girince, farz, sünnet, kaza gibi herhangi bir namaz kılmak, tehiyyetül-mescid yerine geçer. Bunlara, ayrıca tehiyyetül-mescid diye, niyet etmek gerekmez. Ama vaktin farzıyla vaktin sünnetine birlikte niyet etmek böyle değildir. İkisine birden niyet edilirse, yalnız farz namaz sahih olur. Bir mescide girince, herhangi bir namaz kılarken, ayrıca niyet etmeden, bunlarla Tehiyyetül-mescid namazı da kılınmış olur, fakat Tehiyyetül-mescid namazına da niyet edilirse, niyet sevabı da hâsıl olur.)

Seyyid Abdülhakim Arvasî hazretleri de, (Sünnet namaz demek, farzdan başka kılınan namaz demektir. Farzdan önce veya sonra olan sünnet yerine kaza kılan, bu kaza namazıyla, sünnet namazın tarifine uyduğu [farzdan başka bir namaz kılınmış olduğu] için, sünneti de kılmış olmaktadır) buyurdu. Görülüyor ki, sünnet yerine kaza kılınca, yani sünneti kılarken kazaya da niyet edince, hattâ niyet etmese de, sünnet terk edilmiş olmuyor. (İslam Ahlakı)

Sünnetleri önceden adayıp, adak olarak kılmanın daha iyi olduğu (Halebi)de ve (Tahtavi)nin (Merakıl-felah) haşiyesinde, (Nafile namazlar) bahsinin sonunda yazılıdır. Böylece, öğle sünnetini kılmadan önce, (Dört rekât namaz kılmak nezrim olsun) dese, sonra adak namazı olarak niyet edip kılrsa, hem vacib sevabı kazanır, hem de öğle namazının sünnetini kılmış olur. Kulun, kendine vacib ettiği namazı kılmasıyla, sünnet terk edilmiş olmayınca, Allahü teâlânın farz ettiği kaza namazı kılınca, sünnet elbette terk edilmiş olmaz. Hem kaza, hem de sünnet kılınmış olur.

Redd-ül-muhtar, Dürr-ül-münteka, Merakıl-felah şerhinde ve Cevhere'de diyor ki:

(Beş vakit namazı terk etmek, yani özürsüz kılmamak, büyük günahtır. Hastalıkla veya başka özürle fevt etmek [kaçırmak] günah değildir.) Bunun için, sabah sünnetinden başka namazların sünnetleri yerine de, terk edilmiş namazları kaza etmelidir. Böyle kaza kılınca, nafile sevabı da hâsıl olduğu, Cevhere, Fütuh-ul-gayb, Nevadir-i-fikhiyye ve Eşbah kitaplarında yazılıdır. (Hak Sözü Vesikaları)

Resûlullah'a uymak

Soru: Bir ibadet yapılırken, **Peygamber efendimizin** de, o ibadeti yaptığı düşünülürse, ayrı bir sevab alındığı söyleniyor. Böyle bir şey var mı?

CEVAP

Evet, öyledir. Mesela namaz kılarken, **Peygamber efendimizin** de namaz kıldığı, oruç tutarken **Resûlullah**'ın da oruç tuttuğu düşünülüp, ona uymak için de bu ibadet yapılırsa, niyetine göre daha çok sevab alınır. İmam-ı Rabbanî hazretleri de buyuruyor ki:

Namaz kılarken, **Peygamber efendimiz** de bu namazı kılmıştır, ben de kılalım diye niyet edilirse, **Resûlullah**'a tâbi olmak sevabı da hâsıl olur. (3/87)

Abdeste şükür

Soru: Sabah namazından önce, sabahın sünneti hariç, nâfile kılmak mekruh olduğu için, sabahın sünnetini kılarken abdeste şükür yani Sühba namazına da niyet etmek mekruh olur mu?

CEVAP

Mekruh olmaz. Çünkü Sühba namazı, nâfile kılınması mekruh olan vakitte kılınmıyor. Kılınması gereken, mekruh olmayan bir namaz kılınırken, Sühba'ya da niyet ediliyor. Bunun için mahzuru olmaz.

Birkaç niyet

Soru: Öğle, ikindi veya yatsı vakti girince, camiye gelen kimse, sünneti kılarken, hem kazaya, hem de tehıyyet-ül-mescide ve hem de Sühba namazına niyet edebilir mi?

CEVAP

Evet, niyet edebilir. Namaza dururken, sünnete ve kazaya yine tehıyyet-ül mescide ve Sühba namazına da niyet edebilir. Hiç niyet edilmese de, yine tehıyyet-ül mescid ve yeni abdest almışsa Sühba namazı sevabı alınır. Niyet edilince, ayrıca niyet sevabı da alınır.

Sünnet ve kaza namazında niyet

Soru: Kaza namazı borcu olan beş vakit namazın sünnetlerini kılarken nasıl niyet etmelidir?

CEVAP

Kazası olmasa da, sünnetleri kılarken kazaya niyet etmenin hiç mahzuru olmaz. Mekruh olarak kılınmış veya bilmeden kazaya kalmış namazları varsa, kaza edilmiş olur. Vaktin farzı yanında bir namaz kılınınca, sünnet de kılınmış oluyor. Yani kazası olmayan, sünnetleri kılarken kazaya niyet ederse, sünnet kılmış olur. Kazası olan ve olmayan için, niyette fark yoktur. Her vakit için ayrı ayrı bildirelim:

Sabah namazının farzı ve sünneti aynen kılınır.

Öğle namazının ilk sünnetini kılarken:

(İlk kazaya kalmış öğle namazının farzını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır. Farzın yanında bir namaz kılındığı için, vaktin sünneti de kılınmış olur. Kazası varsa, bu kıldığı, kaza namazı yerine geçer. Eğer (vaktin ilk sünnetini kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur. Hatta yeni abdest almışsa sühba namazına, camideyse tehıyyet-ül-mescid namazına da niyet ederse, her niyeti için ayrı sevab alır. Böyle birkaç niyet etmek iyi olur. Bu sayılan nâfile namazların hepsi kılınmış olur.

Öğle namazının son sünnetini kılarken:

(İlk kazaya kalmış sabah namazının farzını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır. Farzın yanında bir namaz kılındığı için, vaktin sünneti de kılınmış olur. Kaza namazı borcu varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Eğer (vaktin son sünnetini kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

İkinci namazının sünnetini kılarken:

(İlk kazaya kalmış ikindi namazının farzını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır. Farzın yanında bir namaz kılındığı için, vaktin sünneti de kılınmış olur. Kazası varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Kazası yoksa yine sünnet kılınmış olur. Eğer (vaktin sünnetini kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

Akşam namazının sünnetini kılarken:

(İlk kazaya kalmış akşam namazının farzını kılmaya) diye niyet edilerek üç rekât farz gibi kılınır. Farzın yanında bir namaz kılındığı için, vaktin sünneti de kılınmış olur. Kazası varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Eğer (vaktin sünnetini kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

Yatsı namazının ilk sünnetini kılarken:

(İlk kazaya kalmış yatsı namazının farzını kılmaya) diye niyet edilir. Farzın yanında bir namaz kılındığı için, vaktin sünneti de kılınmış olur. Kazası varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Kazası yoksa yine sünnet kılınmış olur. Eğer (vaktin ilk sünnetini kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

Yatsı namazının son sünnetini kılarken:

(İlk kazaya kalmış vitir vacibi kılmaya) diye niyet edilerek, 3 rekât vitir gibi kılınır. Farzın yanında bir namaz kılındığı için, vaktin sünneti de kılınmış olur. Vitir namazı gibi 3 rekât olarak kılınır. Kazası varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Kazası yoksa yine sünnet kılınmış olur. Eğer (vaktin son sünnetini de kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

Akşamdan sonra evvabin namazı kılarken:

Akşam namazından sonra, iki defa, akşam namazının kazası olarak 6 rekât namaz kılınsa evvabin namazı da kılınmış olur. Hem ilk kazaya kalmış akşam namazının farzına, hem de evvabin namazına diye niyet edilirse, niyet sevabı da alınır.

Gece teheccüd namazı kılarken:

Gece iki rekât teheccüd kılınacaksa, (İlk kazaya kalmış sabah namazının farzını kılmaya) diye niyet edilir. Kazası varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Gece bir namaz kıldığı için, teheccüd namazı da kılınmış olur. Kazası yoksa teheccüd namazı kılınmış olur. Eğer (teheccüd namazı kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

Öğleden önce kuşluk namazı kılarken:

Mesela dört rekât kılınacaksa, (İlk kazaya kalmış öğle namazının farzını kılmaya) diye niyet edilir. Kazası varsa, bu kıldığı kaza namazı yerine geçer. Kuşluk vaktinde namaz kıldığı için, kuşluk namazı da kılınmış olur. Kazası yoksa kuşluk namazı kılınmış olur. Eğer (kuşluk namazı kılmaya) diye de niyet edilirse, ayrıca niyet sevabı da alınmış olur.

Cuma günü zuhr-i ahiri kılarken:

(Vaktine yetişip de kılmadığım son öğle namazının farzını kılmaya) veya (Üzerime son farz olan kılmadığım öğle namazını kılmaya) diye niyet edilir. Cuma namazı sahih olmuşsa, en son kazaya kalan öğle namazı kaza edilmiş olur. Cuma sahih olmamışsa, bugünkü öğle namazı kılınmış olur. Bu

bakımdan, zuhr-i ahir namazını mutlaka kılmalı. Burada son demeyip de, ilk denirse, ilk kazaya kalan bir namaz kaza edilmiş olur, öğle namazı kılınmamış olur. Onun için, son demeyi ihmal etmemeli. Cuma sahîh olmuşsa ve kaza namazı borcu da yoksa, nafilâ namaz sevabı hâsıl olur.

Teravîh namazını kılariken:

Bir günlük kaza namazı kılınırsa, teravîh de kılınmış olur. Ancak niyet sevabına da kavuşmak için, sabah namazının farzını kaza ederken, (İlk kazaya kalmış sabah namazının farzını ve teravîh namazını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır.

Öğle namazını kaza ederken, (İlk kazaya kalmış öğle namazının farzını ve teravîh namazını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır.

İkinci namazını kaza ederken, (İlk kazaya kalmış ikinci namazının farzını ve teravîh namazını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır.

Akşam namazını kaza ederken, (İlk kazaya kalmış akşam namazının farzını ve teravîh namazını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır.

Yatsı namazını kaza ederken, (İlk kazaya kalmış yatsı namazının farzını ve teravîh namazını kılmaya) diye niyet edilerek, farz gibi kılınır.

Vitir namazını kaza ederken, (İlk kazaya kalmış vitir vacibi ve teravîh namazını kılmaya) diye niyet edilerek, vitir gibi kılınır.

Teravîh namazını cemaatle kılmak, sünnet-i kifayedir. Yani cemaatle kılanlar varsa, bu sünnet yerine gelmiş olur. Teravîhi evde kılariken, kazaya da niyet etmelidir. (İlk kazaya kalan ... namazına ve teravîh namazına) diye niyet edilir. Teravîh namazı da, bir günlük kaza namazı da, 20 rekat olduğu için, bir günlük kaza kılan, teravîhi de kılmış olur. Kaza kılariken, teravîh dualarını da bunların arasında okuyabilir. Camide veya evde, cemaat ile teravîh kılındığı zaman, kaza borcu olan veya imamın namazının sahîh olduğuna güvenmeyen kimse, namaza yeni başlayanlara önyak olup, onları namaza alıştırmak ve dedikodu, fitne çıkmasını önlemek için, cemaat ile teravîhe niyet ederek kılar. Şafii'de ise, başka namaz kılan imama uymak caiz olduğu için, teravîh kılan imama uyarak kaza namazı kılabilir, fakat bunun için Şafii mezhebi taklit edilmez. Ancak kendi mezhebi Şafii olan, böyle kılabilir.

Sabah namazının sünneti

Soru: Diğer sünnetleri kılariken kazaya niyet ettiğimiz halde sabahın sünnetini kılariken niye kazaya da niyet etmiyoruz?

CEVAP

Sabahın sünneti, diğer sünnetlere göre çok kuvvetlidir. Bazı âlimler vacib olduğunu bildirmişlerdir. Bunun için özür yokken sabahın sünnetini oturarak veya hayvan üzerinde kılmak caiz değildir. (Dürr-ül-muhtar)

Nafilâleri özürsüz oturarak kılmak caizdir. Yalnız sabah namazının sünneti bundan müstesnadır. (Merakıl-felah)

Nihaye, Hazain ve diğer kitaplara göre, sabah namazının sünnetinin vacip olduğunu bildiren âlimler vardır. (Redd-ul-muhtar)

Hadis-i Şeriflerde de buyuruluyor ki:

(Sizi atlılar kovalasa da, sabahın iki rekat sünnetini bırakmayın.) [Ebu Davud]

(Vitr ile sabah namazının sünneti bana farzdır.) [İ. Ahmed, Taberani]

(Sabah namazının iki rekat sünneti dünya ve içindekilerden daha hayırlıdır.) [Müslim, Tirmizi, İ.Ahmed]

Hazret-i AiŐe validemiz, (Resûlüllah, sabah namazının iki rekat nafilisine [yani sünnetine] diğer nafilerden daha çok önem verirdi) buyurdu. (Buhari)

Resulullahın, sabahın farzından önce iki rekat nafileden sonra, öğlenin farzından önce de dört rekat nafile namaza da önem verdiği bildirildi. (Buhari)

Yukarıda bildirilen sebeplerden dolayı, sabah namazının sünneti yerine kaza kılınmamaktadır.

Niyetin nemi ve ilimsiz iyi niyetin zararı

Soru: Niyet ne demektir?

CEVAP

Niyet, emre itaat ve Allahü teâlânın rızasına kavuşmak için yaptığını kalbinden geçirmek demektir. Niyet, ibadet yapmayı kalbe getirmek, hatırlamak değildir. Allahü teâlâ için yapmayı irade etmek, istemek demektir.

Niyet, ibadete başlarken yapılır. Daha önce, mesela bir gün önce yapılırsa, niyet olmaz. Buna emel, arzu, vaat denir. Mesela, Hanefi'de oruca niyet etmek zamanı, bir gün önce, guneŐin batmasından baŐlayarak, ertesini gün, öğleye bir saat kalıncaya kadardır. Daha önce veya daha sonra yapılırsa caiz olmaz.

Namaza başlarken, iftitah tekbiri söylenirken niyet edilir. Daha önce de, mesela, cemaat ile namaz kılmak için evinden çıkan kimse, niyet etmeden imama uysa, caiz olur. Şafii'de niyet, iftitah tekbiri alınırken yapılır, daha önce olmaz.

Namaza niyet etmek demek, o namazın ismini, vaktini, kibleyi, imama uymayı irade etmek, kalbinden geçirip, kılmayı tercih etmek demektir. Yalnız ilim, yani ne yapacağını bilmek niyet olmaz. Niyet ederken, hangi farz ve hangi vacip olduğunu bilmek lazımdır. Mesela (Bugünkü ğleyi kılmaya) diye, farzın ismini bilmek veya vaktin farzı demek lazımdır.

İbadetlerin sahih olması için, Allahü teâlânın rızası için yapmaya niyet etmek lazımdır. Niyet, kalb ile olur. Yalnız söylemek ile niyet edilmiş olmaz. Kalb ile birlikte olmak Şartı ile dil ile söyleyerek niyet etmek caiz olur. Kalb ile niyet, söz ile niyete benzemezse, kalbdaki niyet esastır. Mesela bir kimse, öğle vakti, öğle namazına niyet ederken, dili ile niyet ettim, bugünkü ikindi namazına dese, kalbi ile de öğle olduğunu bilse, öğleyi kılmaya niyet etse, öğle için niyet etmiş sayılır, dil ile söylediğinin önemi yoktur. Yalnız yemin etmek böyle değildir. Yemin etmekte, söz esastır.

Adakta da söze bakılır. Adak yaparken, kastetmese de, söz arasında dilinden çıkmıŐ ise de, yapması vacip olur. nku, adakta niyetsiz, duŐunmeden söylemek, ciddi, isteyerek söylemek

gibidir. Hatta, (Allah için, bir gün oruç tutmak üzerime borç olsun) diyeceği yerde, (Bir ay oruç tutmak) diye ağzından çıksa, bir ay tutması gerekir. Burada kalbin önemi yoktur.

Peygamber efendimizin, (Ciddisi de, şakası da ciddidir) buyurduğu hususlar vardır. Mesela, bir kimse, şakadan veya rol gereği, iki şahit yanında evlense, gerçekten evlenmiş olur. Yine bir kimse, şaka ile, alay olsun diye veya hanımını korkutmak niyetiyle (Seni boşadım) dese, hanımı gerçekten boş olur. Bir kimse, kölesine (Seni azat ettim) dese, kölesi azat edilmiş olur. Sözüden vazgeçemez. Bir kimse, bir gün oruç adamak isteyip de yanlışlıkla bir ay dese, bir ay oruç tutması gerekir. Dinimizin emri budur.

Resûlüllah efendimizin ibadet olarak değil de, âdet olarak, elbise giymesi, oturması, kalkması, iyi şeyleri yapmaya sağdan başlaması gibi devamlı yaptığı şeylere zevaid sünnet denir. Bunları yapanlara da sevap verilir. Bunlara sevap verilmesi için, niyet etmek lazım değildir. Niyet edilirse, sevapları çoğalır.

Bid'at, dinden olmayan, ibadet olmayan, âdet olan bir şey ise, dinimiz bunu red etmez. Yiyip içmekte, elbisede, nakil vasıtalarında, bina, ev işlerinde, ibadet yapmak, yani Allahü teâlâyâ yaklaşmak niyet etmeyip, yalnız dünya işi düşünülürse, bunlar bir ibadeti yapmaya mani olmadıkça veya bir haramı işlemeye sebep olmadıkça, bid'at olmaz. (Hadika)

Ticaret yapmak ve hac etmek için giden kimsenin, niyetine bakılır. Hac niyeti fazla ise sevap alır. Ticaret niyeti çok ise veya iki niyet eşit ise, hac sevabı kazanamaz. Fakat, şartlarını yerine getirdi ise, yalnız farzı yapmış olur. Farzı yapmamak azabından kurtulur. Hiç hac niyeti yoksa maksadı ticaret veya başka şey ise hiç sevap kazanamaz. Demek ki, hacılarla birlikte hacca gitmek için bilet alıp yola çıkmak, hac için niyet edilmiş olmuyor. Ama niyet etmiyorum dese de seferilik için niyet etmiş olur.

İlmsiz iyi niyetin zararı

Soru: Kötü iş işlemesek, fakat niyetimiz işlemek olsa, sırf bu niyetimizden dolayı günah işlemiş olur muyuz? Yahut bir iyilik yapmadık, ama niyetimiz o iyiliği yapmaktır. Bu niyetle sevap alabilir miyiz?

CEVAP

Dinimizde niyetin önemi büyüktür. Kötü niyet için, yerine göre bazen günah, iyi niyet için her zaman sevab vardır. İyi bir iş yapmaya niyet edip, fakat onu yapamasa bile, yine sevab alır. **Hadis-i şerifte**, (Müminin niyeti işinden hayırlıdır) buyuruluyor. Mubah iyi niyetle yapılırsa taat olur; sevab verilir. Kötü niyetle yapılırsa günah olur. Üç örnek:

1- Yiyip içmek mubahtır. Yiyip içerken, Allahü teâlânın emirlerini yapıp yasak ettiklerinden kaçmak için kuvvet kazanmaya niyet edilirse; taat olur, sevap olur. Günah işlemeye kuvvet kazanmak için yenirse, günah olur.

2- Uyumak mubahtır. İbadetleri rahat yapmak niyetiyle uyumak sevap olur. Bir haramı işlemek niyeti ile yatan, günah işlemiş olur. Hiçbir şey düşünmeden gafletle yatan, sevap kazanamaz.

3- İyi ve temiz giyinmek, koku sürünmek mubahtır. Sünnete uymak, İslam'ın vakarını korumak niyetiyle yapılırsa sevap, gösteriş veya öğünmek için yapılırsa günah olur. Çünkü Allahü teâlâ, bir

kimsenin yeni, temiz elbisesine bakarak sevap vermez. Bunları ne niyetle yaptığına bakarak sevap veya günah yazar.

Taat kötü niyetle yapılırsa, günah olur. Üç örnek:

a- Camiye gitmek, orada oturmak taattir. Caminin; Allahü teâlânın sevdiği yer olduğunu düşünerek ziyaret etmek daha çok sevap olur. Namaz kılmayı beklemek için, ahireti düşünmek için, vaaz dinlemek için de niyet edilirse her niyet için ayrı sevaba kavuşulur. Kötü niyetle, mesela ayakkabı çalmak için veya namaz kılanları tespit edip zalimlere bildirmek için camiye gitmek günah olur.

b- Fen bilgilerini [fizik, kimya, biyoloji, astronomi gibi bilgileri] öğrenmek taattir. Allahü teâlâyı tanımak ve insanlığa hizmet etmek, yurdu düşmanlardan savunmak niyetiyle bu ilimleri öğrenmek çok sevaptır. Bu bilgileri kötüye kullanmak niyetiyle, mesela topluma zarar vermek için bomba yapmayı öğrenmek günahdır.

c- Topluma karışmak onların hukukuna riayet için olursa taattir. Fakire, sadaka vermek sevaptır, ancak kumar oynayan ve bir günlük yiyeceği olan fakire sadaka vermek günah olur. (Ameller niyete göredir) **hadis-i şerifi**, taat ve muahalara niyete göre sevap verileceğini bildirmektedir.

Günahlar, iyi niyetle de işlense, günah olmaktan çıkmaz. Üç örnek:

1- Bir kadın, farz olan haccını eda niyeti ile mahremsiz hacca gitse haram işlemiş olur. Bir kız, Amerika'ya İslamiyet'e hizmet için mahremsiz gitse günah olur. İyi niyet haramları helal hâle getirmez.

2- Bir Hristiyan kızı, bir Müslüman erkeğe, (Benimle dans edersen müslüman olurum) dese, Müslümanın, iyi niyetle onunla dans etmesi veya başka günah işlemesi caiz olmaz. Bir kâfiri Müslüman yapmak için onunla içki içmek yahut başka günah işlemek caiz olmaz.

3- Birinin gönlünü almak için, (Mümini sevindireni Allahü teâlâ sevindirir) **hadis-i şerifine** uyabilmek için, içki içenlerin masasına oturmak sevap olmaz, günah olur. Haram para ile cami yaptırmak da caiz değildir. Haramdan iyi niyet ile [Allah'tan korkarak] vazgeçen sevap kazanır. Başka bir sebep ile vazgeçen sevap kazanmaz. Yalnız, günahından kurtulur.

Farz için de üç örnek verelim:

1- Hacca gitmek farzdır. Ancak hacıların paralarını çalmak ve kendisine hacı dedirtip itimat kazandırmak için hacca giden, hac borcunu ödemiş ve farzı yapmamak cezasından kurtulmuş olur ise de, sevap kazanamaz ve günaha da girer.

2- Oruç tutmak farzdır. Sırf sağlığa faydası var diye oruç tutmak sahih olmaz. Sağlığa da faydası olur niyetiyle oruç tutarsa, sağlık niyeti çoksa sevap kazanamaz. Fakat oruç borcundan kurtulmuş olur.

3- Namaz kılmak farzdır. Namaz kılan, kulluk vazifesini yapmayı niyet etmeyip, namazın bir jimnastik, olduğunu düşünerek kılsa, namazı sahih olmaz, spor yapmış olur. İslamiyet'in emrettiği bir şey, dünya menfaati için yapılıncı makbul olmaz. Dünya işi de, ahiret menfaati için yapılıncı, ibadet hâlini alır.

Bir iyi niyet hikayesi şöyledir:

Ormanda bir ayının ayağı, kütük arasına sıkışır, kurtaramaz. Adamın biri bunu görüp, ayının ayağını kütüğün arasından çıkarır. Ayı da bu adama, bir iyilik düşünür. Ormandaki arıların yaptığı petekleri alıp getirir. Adam balı yiyince orada uyumaya başlar. Fakat tatlının kokusunu alan sinekler, adamın yüzüne konarak rahatsız eder. Ayı ise, kendisine iyilik eden adam rahat uyusun diye sinekleri kovar. Bakar ki kovmakla gitmiyor, sinekleri öldüreyim bari diye, kocaman bir taş alıp, adamın yüzüne konan sineklere vurur. Netice malum... Ayının ilmi olmadığı için, iyi niyeti fayda yerine zarar vermiştir.

Söz mü, iş mi, niyet mi?

Soru: Dinimizde niyet mi, söz mü geçerlidir?

CEVAP

Dinimizde bazen söze, bazen niyete veya işe itibar edilir. Birkaç örnek verelim:

Niyetin geçersiz, sözün geçerli olduğu yerlerden bazıları:

Nikahta:

Bir kimse, şakadan veya rol icabı, iki şahit yanında evlense, gerçekten evlenmiş olur.

Boşamakta:

Bir kimse, şaka ile, alay olsun diye veya hanımını korkutmak niyetiyle "seni boşadım" dese, hanımı boş olur. **Hadis-i şerifte**, (Bir kadınla nikahlanan veya hanımını boşayan kimse, "ben şakadan yaptım" dese, nikahı da boşaması da geçerli olur) buyuruldu. (Taberani)

Kalbden boşamak geçerli olmaz. Dille söylemek veya yazıyla yahut başka vasıtayla bildirmek şarttır. Mesela, mektupla, telefonla, kasetle, mail ile bildirilirse geçerli olur.

Vazgeçmekte:

Bir kimse, hanımına "seni boşadım" dese, sonra, şakadan boşamaktan vazgeçtiğini bildirse, boşamaktan vazgeçmiş olur. **Hadis-i şerifte** buyuruldu ki:

(Üç şeyin şakası da, ciddisi gibi sahihtir. Nikah, boşamak, boşamaktan vazgeçmek.) [Tirmizi]

Köle azadında:

Şakadan, kölesine "seni azat ettim diyenin, kölesi azat edilmiş olur.

Adakta:

Adak yaparken hiç niyet etmese de, söz arasında dilinden çıksa da, adağını yapması vacip olur. Çünkü, adakta niyetsiz, düşünmeden söylemek, ciddi, isteyerek söylemek gibidir. Hatta, "Allah için, bir gün oruç tutmak üzerime borç olsun diyeceği yerde, "bir ay oruç tutmak" diye ağızdan çıksa, bir ay oruç tutması gerekir. Söz geçerli, niyet geçersizdir. (Dürer)

Bunun gibi, adarken ağızdan adak yerine kurban kelimesi çıksa, mesela adak için bir hayvan keseceğim diyeceği yerde, kurban keseceğim dese, burada da, söz geçerlidir. Kurban bayramında kesmesi gerekir.

Alışverişte:

Alışveriş yapıldıktan sonra, alıcı veya satıcıdan biri, ben şaka yapmışım, bu alışverişten vazgeçtim dese de itibar edilmez. Alışverişte de söze bakılır, niyete bakılmaz.

Veresiye pahalı satmak dinimizde caizdir. Peşin 20 bin lira olan arabaya birkaç taksitle 30 bin lira istese caiz olur. Alıcı razı olursa kırk bin liraya da satabilir. Ancak bu vade farkıdır, faizdir denirse caiz olmaz. Bu fark muamele masrafıdır denirse caiz olur. Yani söze itibar ediliyor.

Hediyede:

Alacağı olduğu bir parayı borçlusuna veya başkasına hediye eden, şakadan söylemişim dese de, hediyesinden vazgeçemez. Niyet geçersiz, söz geçerlidir.

Yeminde:

Kalbden yemin geçerli olmaz, söz geçerlidir.

Küfürde:

Bir kimse şakadan ben Hristiyan'ım dese veya günah işleyene helal olsun dese kâfir olur.

Niyet geçerli, söz geçersizdir:

Bir kimse, öğle vakti, öğle namazına niyet ederken, dili ile, bugünkü ikindi namazına diye niyet etse, kalbi ile de öğle olduğunu bilse, öğleyi kılmaya niyet etse öğle için niyet etmiş sayılır, dil ile söylediğine itibar edilmez. Tersine, öğleyi kılarırken, ikindi sanarak, ikindiye niyet etse; fakat dili ile de öğleye niyet etse, namazı sahih olmaz.

Dil sürçmesi:

Sen benim Rabbimsin diyeceği yerde, şaşırıp sen benim kulumsun diyen günaha girmez.

Niyet geçersiz, iş geçerlidir:

Günah olan işler böyledir. Mesela dinlenmek niyetiyle müzik dinlemek de günahdır. Kâfir kız, "Benimle dans edersen Müslüman olurum" dese, müslümanın, iyi niyetle onunla dans etmesi veya başka günah işlemesi caiz olmaz. İyi niyeti geçersiz, günahı geçerlidir. (Ameller niyete göredir) **hadis-i şerifi**, taat ve mubahlara niyete göre sevap verileceğini bildirmektedir. Günahlar, iyi niyetle de işlense, günah olmaktan çıkmaz.

İş geçersiz, niyet geçerlidir:

Su içerken içki içiyormuş gibi bardakları tokuşturmak bile günahdır. Çünkü fâsiklara benzemek olur. **Hadis-i şerifte** buyruldu ki:

(Suyu alkollü içki içenler gibi içmek haramdır.) [Redd-ül Muhtar]

Elin evinden, yanlışlıkla kendi malını çalan da günaha girer. Çünkü niyeti onun hırsızlığı. Ama komşunun malını alacağı yerde, bilmeden kendi malını çalmıştır.

Niyet de iş de geçerlidir:

Kur'an okuyan sevap kazanır. Allah rızası için sevap için okumaya niyet ederse, okuduğu Kur'an ibadet olur ve daha çok sevap kazanır. Abdest de böyledir. Abdestsiz kimse denize girip çıksa,

yahut denizin kenarında iken denize düşse çıkınca, o abdest ile namaz kılabilir. Eğer abdeste veya gusle de niyet etmişse, ibadet sevabı alır ve yine bu abdestle namaz kılabilir.

(İş) başka, (İbadet) başka

Soru: İbadetleri dünyevi faydası olduğu için yapmak, mesela vücudun sıhhati için oruç tutmak caiz mi?

CEVAP

İslamiyet'in emirlerinde ve yasaklarında, kulların dünyaları ve ahiretleri için nice faydalar bulunmakla beraber, ibadet ederken, Allahü teâlânın emri ve kulluk vazifesi olduğunu niyet etmek, düşünmek gerekir. Böyle düşünmeden yapılan iş, ibadet olmaz. Din ile ilişkisi olmayan bayağı bir iş olur. Mesela, namaz kılan adam, Allahü teâlânın emrini yerine getirmeyi ve kulluk vazifesini yapmayı niyet etmeyip, namazın bir jimnastik, beden terbiyesi olduğunu düşünerek kılarsa, namazı sahih olmaz. İbadet etmiş olmaz, spor yapmış olur.

Niyet o kadar mühimdir ki, dinimizin emrettiği bir şey, dünya menfaati için yapılıncsa sahih ve makbul olmuyor. Dünya işi sayılıyor. Herhangi bir dünya işi de, ahiret menfaati için yapılıncsa, ibadet halini alıyor. Mümin, hanımına verdiği bir lokmayla bile sevap kazanıyor. Bu durumu göz önüne alarak, düşüncesini temizleyen ve niyetini düzelten bir kimse, yiyip içmekte ve her türlü dünya işlerinde, ahiret faydasını gözeterek, sevap kazanmak fırsatını elden kaçırmaz. İnsanlar bütün işlerinde, hatta ibadetlerinde, dünya menfaati, maddi kazanç aramaya alıştırılırsa, menfaatperestlik, egoistlik hasil olur. Halbuki İslamiyet, nefslerin böyle kötü isteklerini yatıştırmayı, menfaatlerimizden fedakârlık etmeyi, ahlakın ve ruhun temizlenmesini, yükselmesini istemektedir.

İslamiyet'e uymanın, ibadet etmenin, dünya menfaatleri üzerine kurulmayacağı, akıl sahipleri için pek meydanda olan bir gerçektir. Böyle olduğunu şu âyet-i kerime mealleri de göstermektedir:

(Ahireti kazanmak için çalışanların kazançlarını arttırınız. Dünya menfaati için çalışanlara da, ondan veririz. Fakat, ahirette bunların eline bir şey geçmeyecektir.) [Şura 20]

(Menfaatleri ve lezzetleri çabuk geçen, tükenen dünyayı isteyenlerden, dilediğimize, istediğimize veririz. Ahiret menfaatleri için çalışan müminlerin mükafatları boldur.) [İsra 18,19]

(Dünyada yaşamayı ve eğlenmeyi isteyenlerin çalışmalarının karşılığını bol bol veririz. Bunlara ahirette yalnız Cehennem ateşi verilecektir. Emekleri ahirette boşa gider. Yalnızca dünya için yaptıkları işlerine, ahirette bir karşılık hasil olmaz.) [Hud 15,16]

Sevap kazanmak için niyetin halis olması gerekir. Amel mümkün olmasa da halis niyet, yalnız başına hayırdır. Hatta bir **hadis-i şerif**te de (Müminin niyeti amelinden hayırlıdır) buyuruluyor. (Taberani, Hatib-i Bağdadi, Ziya el-Makdisi)

İstediğimizi yapınca sevap kazanır mıyız?

Soru: Ameller niyete göre iyi veya kötü olur diye, iyi niyetle istediğimizi yapınca sevap kazanır mıyız?

CEVAP

Mubahlar iyi niyet ile, güzel düşünce ile yapılırca, sevap kazanılır. Kötü niyetlerle yapılırsa veya bunları yapmak, bir farzı vaktinde edaya mani olursa, günah olur. Farzlar yapılırken, kötü niyetler karışırsa, borç ödenmiş, cezadan kurtulmuş olunur ise de, sevap kazanılmaz, hatta günah olur. Haram işleyenin ibadetleri sahih olur. Yani borçları ödenmiş olursa da, sevap kazanmaz. Haramdan iyi niyet ile [Allah'tan korkarak] vazgeçen sevap kazanır. Başka bir sebep ile haram işlemezse, sevap kazanmaz. Yalnız, günahından kurtulur. (Hadika)

Haramların iyi niyet ile yapılması, bunları haramlıktan çıkarmaz. (Ameller, niyete göre iyi veya kötü olur) **hadis-i şerifi**, taatlere ve mubahlara niyete göre sevap verileceğini bildirmektedir.

Bir kimse, birinin gönlünü almak için başkasını incitse, yahut haram para ile cami yaptırsa, bunlara sevap verilmez. (Şir'a)

Taat, kötü niyet ile yapılırsa, günah olur. Güzel niyetlerle taatin sevabı çoğalır. Mesela, camide oturmak, taattir. Mescidin, Allahü teâlânın evi olduğunu düşünerek, Allahü teâlânın evini ziyareti de niyet ederse, sevabı daha çok olur. Namaz kılmayı beklemek için de niyet ederse ve dışarıda gözü, kulağı günah işlemesin diye de ve mescitte itikâf ederek ahireti düşünmeyi de, mescitte, Allahü teâlânın adını anmayı da, orada emr-i maruf ve nehy-i münker etmeyi, yani vaaz etmeyi de, vaaz dinlemeyi de, yahut Allahü teâlâdan haya ederek edepli olmayı da niyet ederse, her niyeti için ayrı sevaplara kavuşur. (Redd-ül Muhtar)

Birkaç niyet

Koku sürünen, iyi giyinen; dünya lezzeti için veya gösteriş yapmak, öğünmek için yahut yabancı kadın ve kızlara şık görünmek için güzel giyinirse, günah işlemiş olur. Bu kimse, sünnet olduğu için koku sürünür, şık giyinirse, camiye saygı için, camide yanına oturan müslümanları incitmemek için, temiz olmak için, sıhhatli olmak için, İslam'ın vakarını, şerefini korumak için niyet edince, her niyeti için ayrı sevaplar kazanır. Her mubah işte, hatta yiyip-içmede, uyumada ve helaya girmekte bile iyi niyet etmelidir. **Hadis-i şerifte**, (Allahü teâlâ, sizin görünüşünüze, malınıza [rütbenize, iyi işlerinize] bakmaz; bunları ne niyetle yaptığınıza bakar) buyuruldu. (Müslim)

Yani, Allahü teâlâ, insanın yeni, temiz elbisesine, hayrat ve hasenatına, malına, rütbesine bakarak sevap vermez. Bunları ne düşünce ile, ne niyet ile yaptığını bakarak, sevap veya azap verir. Bir işe başlayan kimsenin niyeti, Allah için olmazsa, o işi yapmamalıdır.

Bir kimse, iyi bir amel işlemeye niyet etse, fakat onu işlemek nasip olmasa, ona niyetinin sevabı yazılır. Niyete de sevap varmış diyerek, yapmak istemediği halde niyet eden, sevap alamaz.

İslamiyet'in emrettiği bir şey, dünya menfaati için yapılırca sahih ve makbul olmuyor. Dünya işi sayılıyor. Herhangi bir dünya işi de, ahiret menfaati için yapılırca, ibadet halini alıyor.

Düşüncesini temizleyen ve niyetini düzelten bir kimse, yiyip-içmekte ve her türlü dünya işlerinde ahiret faydasını gözeterek, sevap kazanmak fırsatını elden kaçırmaz.

Kimin niyeti olursa

Soru: Allah'ın beğendiği bir işi, iyi niyetle yapınca daha çok sevap olur mu?

CEVAP

Evet, Allah'ın beğendiği işlere taat denir. Taat, kötü niyetle yapılıncı günah olur. Güzel niyetlerle taatin sevabı artar. Camide oturmak bir taattir. Camiye kötü niyetle giren, mesela ayakkabı çalmak için camiye giren kimse, günah işlemiş olur.

Caminin Allahü teâlânın evi olduğunu düşünerek giren kimse, Allahü teâlânın evini ziyarete de niyet ederse sevabı daha çok olur. Namaz kılmayı beklemek için, camide itikâf edip ahireti düşünmek için, vaaz dinlemek için de niyet ederse, her niyeti için ayrı sevaplara kavuşur.

Mubahlar iyi niyetle yapılırsa taat olur. Niyetsiz yapılırsa sevap da olmaz, günah da olmaz. Mesela yemek yemek ve su içmek mubahtır. Yiyip içerken, Allahü teâlânın emirlerini yapıp yasak ettiklerinden kaçmak için kuvvet kazanmaya niyet edilirse, taat olur, sevap kazanılır.

Mubah olsun, taat olsun her işi iyi niyetlerle yapmaya çalışmak gerekir. İşlerimizi âdet olarak, şuarsuz olarak yapmaktan kaçınmak gerekir. İşe gidip gelmek mubah iken, iyi niyetle yapılırsa sevap olur. Yemekleri, keyf için, lezzet için değil, Allahü teâlânın emirlerini yerine getirmeye kuvvet bulmak için yemelidir.

Yeni ve temiz elbise giyinmeli, giyinirken ibadet için, namaz için süslenmeye niyet etmelidir. Elbiseyi herkese gösteriş için giymek günahdır. İbadetleri kuvvetli ve sağlam yapmak niyetiyle uyunursa, uyku ibadet olur. (Mektubat-ı Rabbani)

Hadis-i şeriflerde buyuruldu ki:

(Gece ibadet etmek niyetiyle yatan, fakat uyku galebe çalıp sabaha kadar uyanamayan, niyeti sebebiyle gece ibadet etmiş gibi sevaba kavuşur. Uykusu da kendisine Allahü teâlânın ihsan ettiği bir sadaka olur.) [İbni Mace]

(Ameller niyetlere göredir.) [Buhari]

(Bir kimse beni ziyaret etmek için gelse ve başka bir şey için niyeti olmasa, kıyamet günü ona şefaet etmemi hak etmiş olur.) [Müslim]

(İnsanlar dört gruptur: Birincisinin ilmi ve malı vardır. Helalinden kazanır, meşru yerlere harcar. Başka biri de, "Benim de malım ve ilmim olsaydı, bunun gibi yapardım" der. Bunların ikisi mükafatta beraberdir. Diğer bir kimsenin de ilmi yok, fakat malı çok. Cahilliği sebebiyle malını harcarken harama, helale aldırış etmez. Başka biri de, "Benim de malım olsaydı, bunun gibi yapardım" der. Bunların ikisi de günahla beraberdir.) [İ. Gazali]

Her türlü kötü niyetten kaçmak gerekir. **Peygamber efendimiz**, (İki müslüman birbirine kılıç çeker, biri diğerini öldürürse, ikisi de Cehennemdedir) buyurunca, (Ölenin suçu ne?) diye sordular. Buyurdu ki: (O da, öldürmek istemişti.) [Buhari]

Mümin hep iyi işler yapmak ister. İmkânı olmadığı için düşündüğü iyi işlerin hepsini yapamaz. Münafık da, hep kötü işler yapmak ister. İmkânı olmadığı için düşündüğü kötü işlerin hepsini yapamaz. Bunun için **Peygamber efendimiz** buyurdu ki:

(Müminin niyeti amelinden iyidir. Münafığın niyeti amelinden kötüdür. Herkes niyetine göre amel etmek ister.) [Taberani]

İslam âlimleri de niyet için buyuruyorlar ki:

(Nice küçük ameller vardır ki, niyetler onları büyütür, nice büyük ameller vardır ki, niyetleri onları küçültür.)

(Amelden önce, amel için niyeti öğren! Hayır niyet ettiğin müddetçe hayır üzeresin.)

(Kimin niyeti olursa, Allahü teâlânın ona yardımı da olur.)

(Niyet hayır, akıbet hayır.)

Zemzem ve niyet

Soru: Zemzem, içildiği niyete göre faydalı olur mu?

CEVAP

Evet. Zemzemi içmeyi bir nimet ve ganimet bilmelidir! **Hadis-i şerif**lerde buyuruldu ki:

(Zemzem, doyurucu ve hastaya şifa vericidir.) [Bezzar]

(Zemzemi, belalardan korunmak niyeti ile içeni Allah muhafaza eder.) [Hakim]

Abdullah ibni Mübarek hazretleri, (**Resûlullah**, "Zemzem, içildiği niyete göre faydalı olur" buyurduğu için ben de kıyamet günü susuzluktan kurtulmak için zemzem içiyorum) derdi. (İbni Mace)

Abdullah ibni Abbas hazretleri de, zemzem içerken, (Ya Rabbi, senden faydalı ilim, bol rızık ve her türlü hastalıktan şifa istiyorum) diye dua ederdi.

Kurban ve niyet

Soru: Bir hayır kurumu, "Kurumumuzun bankadaki hesabına şu kadar para yatırırsa kurban kesilir" diyor. Kurumun bankadaki hesabına bir kurban parası yatırmakla, dinimize uygun şekilde kurban kesilmiş olur mu?

CEVAP

Bankaya para yatıran şahıs sayısı kadar kurbanı kesip, (Her kurban birine olur) demek ve kesilen hayvanların her biri, para yatırırlardan birinin olsun demek çok yanlıştır. Çünkü kurbanda niyet önemlidir. Ya kurbanı satın alırken veya kesecek olana vekalet verirken niyet şarttır. Niyetsiz kesilen hayvanlar, kurban değil, et olur. (Redd-ül Muhtar)

Bugünkü oruç veya namaz

Soru: Bir arkadaş dedi ki: "Gün, imsak vaktinden sonra başlar. Onun için imsak vaktinden önce oruca niyet ederken, yarınki oruca diye niyet edilir. İmsak vakti çıkınca niyet ederken bugünkü oruca diye niyet edilir. Bu bakımdan bir kimse imsak vaktinden önce, önümüzdeki günü kastederek bugünkü oruca diye niyet etse, niyeti sahih olmaz. Hatta imsak vaktinden sonra oruca diye niyet etse hangi günü kast ettiğini bildirmediği için orucu yine sahih olmaz. Bunun gibi, bir kimse öğle namazını kılarken, bugünkü öğle demezse, sadece öğle namazına diye niyet etse hangi günkü öğleyi kıldığını bildirmediği için namazı sahih olmaz."

Bu arkadaşın dedikleri doğru mu? Bir kimse, imsak vaktinden önce veya sonra oruca diye niyet etse bugünkü veya yarınki demese orucu sahih olmaz mı? Öğleyi veya başka vakti kılarken bugünkü diye belirtmezse niyeti sahih olmaz mı?

CEVAP

Günün tarifi doğru, diğerleri hep yanlıştır. Fıkıh kitaplarında açıklanıyor. Oruca demekle, niyet sahih olmuş olur. Çünkü o orucun ramazan orucu olduğunu biliyor, hangi gün tutacağını da biliyor. Onun için, yanlışlıkla bugün diyeceğine yarın dese veya gece niyet ederken, yarın demesi gerekirken bugün dese yine orucu sahih olur.

Hiçbir namazda, bugünkü demeye gerek yoktur. Çünkü bugünkü namazı kıldığını bilmektedir. Bugünkü demese de niyeti sahihtir.

Bir kimse, öğle vakti, öğle namazına niyet ederken, dili ile, bugünkü ikindi namazına diye niyet etse, kalbi ile de öğle olduğunu bilse, öğleyi kılmaya niyet etse, öğle için niyet etmiş sayılır, dil ile söylediğine itibar edilmez. Tersine, öğleyi kılmaya başlarken, ikindi zannetse, fakat dili ile de bugünkü öğleye diye niyet etse, namazı sahih olmaz. Kalben yaptığı geçerlidir.

Bunun gibi namaz kılarken kibleye dönmek, kıblenin Kâbe olduğunu bilmek şarttır. Ancak namaza niyet ederken bunları söylemek şart değildir. Yani döndüm kibleye, kiblem Kâbe demek şart değildir. Çünkü Müslüman kıblesinin Kâbe olduğunu bilir. Seccadesi Kibleye doğru değilse düzeltir. Hiç araştırmadan durursa Kibleye isabet etse bile namazı sahih olmaz. Kibleye döndüğünü söylemesi gerekmez. Demek ki bugünkü oruca, bugünkü öğleyi kılmaya, döndüm kibleye demek şart değildir. (Redd-ül muhtar, Dürer ve gurer)

Birkaç niyetin önemi

Soru: Bir arkadaş, camide öğlenin son sünnetini kılarken, tehıyyet-ül-mescide, tehıyyet-ül-menzile ve sübha namazına da niyet edilebilir dedi. Doğru mu?

CEVAP

Birkaç niyetin caiz olduğu yerler vardır ama burası değildir. Vaktin sünnetini kılarken vaktin farzına da niyet edilmez. Sübha namazı abdest aldıktan sonra kılınır, ilk sünneti kılarken niyet edilebilir. Son sünnete kadar beklenmez. Tehıyyet-ül-mescid camiye girince kılınır. Son sünnete kadar beklenilmez. Yolculuğa çıkılmayacaksa tehıyyet-ül-menzil de kılınmaz.

Camiye girince, öğlenin son sünneti değil, ilk sünneti kılınırken, ikindinin ve yatsının ilk sünneti kılınırken, tehıyyet-ül-mescide de niyet edilebilir, çünkü mescide saygı namazıdır. Eğer yenice abdest alıp girmişse, sübha namazına [abdest için şükür namazına] da niyet edebilir. Eğer bir yolculuğa da çıkacaksa, tehıyyet-ül-menzile de niyet edebilir. İlk kazaya kalmış dört rekatlık bir farza da niyet edebilir. Böylece bir namaz için beş niyet edilmesi caizdir. Niyet edilmese de sübha, tehıyyet-ül-mescid, vaktin sünnetinin sevabı alınır, ancak niyetin sevabı noksan olur.

Camiye girip sünnet veya farz kılan, Tehıyyet-ül-mescid namazı da kılmış olur. Fakat, Tehıyyet sevabına da kavuşabilmek için, buna da ayrıca niyet etmek gerekir. Çünkü, **hadis-i şerifte**, (İbadetler, niyetlerine göredir) buyuruldu. Amelin sevabına kavuşmak için, niyet edilmesi şarttır.

Bir ibadetin yapılması ile, başka bir ibadetin de yapılmış olacağı bildirilmiş olan yerlerde, ikinci ibadetin sahih olması için, bunun için de ayrıca niyet etmek gerekmez ise de, ikinci için de niyet edilmedikçe, bunun sevabı hasıl olmaz. (Redd-ül Muhtar)

Kaza namazına niyet ederken, sünnet namazlar için vaat edilmiş olan sevaplara kavuşmak için, vaktin sünneti için de niyet etmelidir. Böyle iki niyet, imam-ı a'zama, imam-ı Ebu Yusuf'a ve imam-ı Muhammed'e göre de sahih olup, sünnet sevabı da hasıl olur. (Nevadir-i fikhiyye)

Niyetin çok olması sevabın çok olmasına sebep olur. Camiye giren kimse, ne kadar çok niyet ederse, o kadar çok sevap alır. Mesela:

- 1- Caminin Allahü teâlânın evi olduğunu düşünürse,
- 2- Allahü teâlânın evini ziyarete de niyet ederse,
- 3- Namaz kılmayı beklemek için niyet ederse,
- 4- İtikâf edip ahireti düşünmek için niyet ederse,
- 5- Vaaz dinlemek için de niyet ederse,
- 6- Okunacak Kur'an-ı kerimi dinlemek için niyet ederse,
- 7- Dışarıda harama bakmaktan kurtulduğunu düşünürse,
- 8- Düzgün namaz kılanları görüp namazını onlar gibi düzgün kılmaya da niyet ederse,
- 9- Salihlerin yüzüne bakmanın ibadet olduğunu düşünerek onlara bakmayı düşünürse,
- 10- Salih kimselerle arkadaş olmayı, onlarla dini sohbet etmeyi düşünürse.

Bunun gibi her niyeti için ayrı sevaplara kavuşur.

Denize bakmak ibadettir. Ancak trene bakar gibi bakmak değil, sünnet olduğunu düşünerek bakmak sevaptır. Denize yüzmeye giden de, denize bakmanın, yüzmenin, gusletmenin sevap olduğunu düşünürse her niyeti için sevaba kavuşur. Her işte niyetin önemi büyüktür.

Mubahlar niyete bağlıdır

Soru: Helal ve mubah olan şeyleri yemek sevaptır, denir mi? Mesela elma ve simit yemek sevaptır, denir mi?

CEVAP

Mubahlar niyete bağlıdır. Dine hizmet etmek, ibadetlerini kolay yapabilmek niyetiyle yenirse sevap olur. Günah işlemeye güç kazanmak için yenirse günah olur. Amel ve niyet

Soru: Yunus Emre bir şiirinde diyor ki:

Hararet nardadır, sacda değildir.

Keramet hırkada, taçta değildir.

Her ne arar isen kendinde ara.

Kudüs'te, Mekke'de, Hacda değildir.

Bu sözler, hacca gitmek yerine kalbi temizlemek gerektiğini göstermez mi?

CEVAP

Bu ifadelerin Bektaşilere ait olduğu söyleniyor. Yunus Emre'ye aitse, onun şahsına uygun tevîl gerekir. Taç giymeyin, Mekke'ye, hacca gitmeyin, ibadet etmeyin demek istemez. O değil, hiçbir Müslüman öyle şey söylemez. İnsan, hacca ibadet maksadıyla gidebileceği gibi, riya için gidebilir, hacıların paralarını çalmak için gidebilir, ticaret için gidebilir. Bir **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(Allahü teâlâ, sizin şeklinize, görünüşünüze ve mallarınıza değil, kalblerinize ve amellerinize [o işi ne niyetle yaptığınıza] bakar.) [Müslim, İ. Mace]

Yani, Allahü teâlâ, insanın yeni, temiz elbisesine, hayrat ve hasenatına, malına, rütbesine değil, bunları ne niyet ile yaptığını bakarak, sevab verir veya azap eder. Hacca gitme niyeti hırsızlık ise, Allahü teâlâ kalblerdeki niyeti bildiği için, o kişiye sevab vermez, azap eder. Yani ibadetinize değil, ibadeti ne niyetle yaptığınıza, Mekke'ye, hacca ne niyetle gittiğine bakar. Ona göre sevab verir veya azap eder. Evliyanın hırkası, tacı olur ama, bunlar kerameti göstermez. Görünüş değil, niyet önemlidir. (Hararet nardadır, sacda değil) deniyor. Sacı kızdıran ateştir. Onun için, Cehennemde ateş yoktur, herkes ateşini oraya, yaptığı kötü amelleri ile kendi götürür denmiştir. Cehennem imanı doğru olan mümini yakamaz. Bazı felsefecilerin, hacca gitmek, ibadet etmek gerekmez, sevgi ve kalb temizliği yeter demeleri yanlıştır.

Şiirde, bir ibadet yapılırken, niyetin önemi vurgulanıyor. Yine Yunus, (Bir kez gönül yıktınsa, kıldığın namaz değil) diyor. Namaz kılmayın demiyor. (Kalb kırmadan namaz kılın. Kalb kırınca kıldığınız namazın sevabı yok olur) demek istiyor. Bütün günahlar da böyledir.

Niyetin önemi

Soru: Bir kimse, bir iyilik veya kötülüğü yapmak isteyip de yapamasa, sırf bu niyetinden dolayı sevab veya günah alır mı?

CEVAP

İyi niyetinden dolayı sevap alır, kötü niyetinden dolayı, o kötülüğü yapmadıkça günah kazanmaz. İki **hadis-i şerif** meali şöyledir:

(İyi bir iş yapmaya niyet edip de, yapamayana, bir iyilik yapmış gibi sevap verilir. Niyet edip yaparsa, on mislinden 700 misline, hatta daha fazla sevaba kavuşur. Kötü bir işe niyet edip, de, yapmayana, yapılmış bir iyilik sevabı verilir, niyet edip de yapana ise sadece bir günah yazılır.) [Buhari]

Dünyada dört grup insan vardır:

1- Bir kula Allah mal ve ilim vermiş, o da bu konuda Rabbinden korkuyor, bunlarla akrabalarına iyilik ediyor ve Allah'ın bunda bir hakkı olduğunu biliyor. Bu kimse en üstün mertebededir.

2- Birinin de, malı da ilmi de yoktur; fakat iyi niyetlidir. "Eğer malım olsaydı, ben de falanca gibi iyi yolda sarf ederdim" der. Bu kimse niyetine göre mükâfatını alır. Birinci ile ikincinin mükâfatı aynıdır.

3- Birinin de, malı var ama ilmi yoktur. Bu kimse malını rastgele harcar, malı konusunda Allah'tan korkmaz, onunla akrabalık haklarını yerine getirmez, Allah'ın onda bir hakkı olduğunu bilmez. Bu kimsenin durumu çok kötüdür.

4- Biri de var ki, malı da, ilmi de yoktur. "Eğer malım olsaydı, falanca gibi kötü yollarda sarf ederdim" der. Bu da niyetine göre günaha girer. İkisinin de günahı aynıdır.) [Tirmizi]

Niyetin sevabı

Soru: Bir hayır kurumuna Allah rızası için 50 lira veren kimse, (İmkânım olsaydı, 500 lira verirdim) diye niyet etse, bu niyetinden dolayı sevab kazanır mı?

CEVAP

Evet, ihlâsla niyet edince, vermiş gibi sevab kazanır, fakat niyetle birlikte bizzat vermenin sevabı daha çoktur. (Niyet edince, para verilmese de nasıl olsa sevab kazanılıyor) diye niyet edilince, sevab kazanılmaz.

Ameller niyete göre mi?

Soru: İslâmiyet'e hizmet niyetiyle, yani iyi niyetle bir dînî site hazırladım. Fakat içinde dine aykırı şeyler de var. Mesela her çeşit müziğin yanında, çeşitli yazarların Ehl-i sünnete aykırı yazıları var. Ama ameller niyetlere göre olduğu için (Birkaç okuyucunun duasını alsam yeter) diyorum. Yanlış mı düşünüyorum?

CEVAP

Elbette yanlıştır. (Ameller niyete göredir) **hadis-i şerifi**, iyi ve mubah işler içindir. Yoksa haram olan işler, iyi niyetle de yapılırsa haram olmaktan çıkmaz. Yapılan bir haram işten dolayı biri Allah razı olsun dese, öteki de âmin dese, her ikisinin de kâfir olacağı din kitaplarında yazılıdır.

İyi niyetle haram işlenmez. Mesela namaz kılmak ve oruç tutmak gayesiyle, kuvvetlenmek için şarap içmek helâl olmaz. Gâvur kızını Müslüman yapmak için onunla dans edilmez. Cehennemini iyi niyetli kimselerle dolu olduğu **hadis-i şerif**le bildirilmiştir. Yani sevab kazanmak niyetiyle yanlış işler yüzünden Cehenneme gidileceği bildiriliyor. Bir şeyin aklımıza göre iyi olması dinen de doğru olmasını göstermez. Böyle uygunsuz sitelerin vebali büyüktür.

İyi niyete de sevab var

Soru: Hadiste, (Müminin niyeti, amelinden hayırlıdır) buyuruluyor. Amelle iyi veya kötü bir iş yapılıyor, ama niyetle hiçbir iş yapılmadığı hâlde neden niyet daha faziletlidir?

CEVAP

Hadis-i şerifteki (Müminin niyeti) ifadesi, (Müminin iyi niyeti) demektir. Amelden kasıt da, faydalı ameldir, ibadettir.

Mümin, iyi şeyler düşünebilir, ama her düşündüğünü yapabilecek durumu olmaz. İyi şeyler yapması az, iyi şeyler düşünmesi çok olur. Mesela, sırf sevab kazanmak için değil de, halis niyetle, gerçekten, olsa vereceğini düşünerek, (Dağlar kadar altınım olsaydı, bütün fakirlere bir ev yapardım) dese, bu halis niyetinden dolayı sanki ev yapmış gibi sevaba kavuşur.

Âdetli bir kadın, halis niyetle, (Müsait olsaydım, ben de Arefe günü bin İhlâs okurdum) dese, okumuş gibi sevaba kavuşur. Âhirette müminin defterinde bu niyetinden dolayı çok sevab olur.

Namazda niyetin yeri kalbdır

Soru: Namazda niyeti kalb ile mi yapmalı yoksa dil ile mi?

CEVAP

Namaza başlarken, niyeti dil ile de söylemek hakkında kitaplardaki bilgiler kısaca şöyledir:

Niyetin yeri kalbdır. Dil ile de söylenmesi iyidir. Dil ile söylenmezse bir şey gerekmez. (El Kâfi, Fetava-i Hindiyye)

Peygamber efendimizin namaza başlarken dil ile niyet ettiği bildirilmemiştir. Sahabe ve tabiinden de böyle bir şey bildirilmemiştir. **Hilye**'de dört mezhep imamından da dil ile niyet edilebilir haberi bildirilmemiştir. Niyeti dil ile yapmanın bid'at olduğunu bildiren âlimler vardır. Fetih sahibi bunu nakletmiştir. **Hilye**'de de, (Belki en uygunu, kalbi toparlamak için dil ile söylemek bid'at-i hasene olur) demiştir. (Redd-ül-muhtar)

Hanefi'de namaza dil ile niyet bid'attir, vesveseden kurtulmak için caiz görülmüştür. (Mezahib-i erbea)

İmam-ı a'zam hazretlerinin fetvalarını bildiren **El-ihiyar** kitabında, (Niyet, o namazın hangi namaz olduğunu kalben bilmektir. Bu işte dil ile söylemeye itibar yoktur) buyuruluyor.

Dürer ve gurer'de, (**Hidaye**'de bildirildiğine göre. Niyet kalb ile, hangi namazı kıldığını bilmektir. Dil ile söylemeye itibar edilmez. Kalbin hazır olması için dil ile de söylenmesi müstehaptır, iyi olur) buyuruluyor.

Halebi'de (Niyet kalb ile, dil ile de söylenmesi müstehaptır. Kalben niyet edip de, dil ile söylenmese mahzuru yoktur) buyuruluyor.

İslam âlimlerinin göz bebeği olan İmam-ı Rabbani hazretleri, Kâbil müftüsüne yazdığı 186. Mektubunda buyuruyor ki:

(Âlimler, namazda, kalb ile niyet etmekle beraber, ağız ile de söylemek müstehap olur demiştir. Halbuki, **Resûlullah** efendimizin, Eshab-ı kiramın ve Tâbiin-i izâmın söz ile niyet ettikleri, zayıf bir haber ile dahi, bildirilmemiştir. Ağız ile niyet etmek bid'attir. Bu bid'ate hasene diyorlar. Halbuki, bu bid'at, yalnız sünneti yok etmekle kalmıyor, farzı da yok ediyor. Çünkü çok kimse, yalnız ağızla niyet ederek kalb ile niyet etmiyor. **Resûlullah**'ın sünnetine bir şey katmamalı ve Onun Eshab-ı kiramına uymalıdır.) [c.1, m.186]

[**İbni Âbidin** buyuruyor ki: Niyet, yalnız kalb ile olur. Yalnız söz ile niyet etmek bid'attir. Kalb ile niyet edenin, şüpheden, vesveseden kurtulmak için, söz ile de niyet etmesi caizdir.]

Niyet, kalb ile olur. Yalnız söylemek ile niyet edilmiş olmaz. Kalb ile birlikte olmak şartı ile söyleyerek niyet etmek caiz olur da denildi. Kalb ile niyet, söz ile niyete benzemezse, kalbdeki niyete bakılır. İbadetlerde niyetin söz ile yapılacağını bildiren hiçbir **hadis-i şerif** ve haber mevcut değildir. Dört mezhebin imamları da bildirmemiştir. (İslam Ahlakı)

İbadetler yapılırken, yalnız ağız ile söylemeye niyet denmez. Kalb ile niyet edilmezse, dört mezhepte de namaz sahih olmaz. **Resûlullah**'ın ve Eshab-ı kiramın ve Tâbiinin ve hatta dört imamın ağız ile niyet ettikleri işitilmemiştir. **Hanefi**'de, abdest alırken yüzü yıkarken, kalb ile niyet etmek sünnettir. [Ağız ile de niyet etmek, sünnettir, müstehaptır ve bid'attir denildiği **İbni Âbidin**'de

yazılıdır. Sünnettir veya bid'attir denilen bir şeyi yapmamak lazım olduğu, Berika, Hadika ve İbni Âbidin'de bildirilmektedir. Bunun için ağız ile niyet etmemelidir.]

Sözün özü şudur ki, niyetin yeri kalbdır. Kalb ile niyet edenin, şüpheden kurtulmak için, söz ile de niyet etmesi iyi olur.